

ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α'.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 12

ΙΔΡΥΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΙΩ. ΖΩΝΤΟΣ

ΧΑΛΚΙΣ
ΜΑΡΤΙΟΣ 1943

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ὁ ἑλληνισμὸς ὀλόκληρος πενθοῦνε τὸν θάνατο τοῦ ἔθνικοῦ καὶ μεγαλύτερου σύγχρονου "Ἑλληνα ποιητῆ, τοῦ Κωστή Παλαμά, πού στῆς 27 τοῦ περασμένου Φλεβάρη ἄφησε τὴν ζωὴ, μέσα σ' ἓνα σπῆτι τῆς παλιᾶς Ἀθηναϊκῆς συνοικίας τῆς Πλάκας.

Ὁ ποιητὴς τῶν «Βωμῶν» καὶ τῆς «Φλογέρας τοῦ Βασιληᾶ», τοῦ «Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου» καὶ τῆς «Ἀσάλευτης ζωῆς», γεννήθηκε στὴν Πάτρα στὰ 1859, ἀλλ' ἡ οἰκογενειακὴ του καταγωγὴ κρατοῦσε ἀπὸ τὸ θρυλικὸ Μεσολόγγι. Τὸ ποιητικὸ του δαιμόνιο ξεδηλώθηκε ἀπὸ τὰ δέκα πέντε του χρόνια. Γράφτηκε στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου, μὰ ἡ ποιητικὴ του διάθεσι τὸν ἀνάγκασε ν' ἀφήσῃ τὴ μελέτη τοῦ δικαίου καὶ νὰ πάρῃ τῆς βουνοκορφῆς τοῦ Ὀλύμπου.

Σὲ ἡλικία 27 χρόνων εἶδε τὸ φῶς ἡ πρώτη του ποιητικὴ συλλογὴ μετ' ὄνομα «Τραγούδια τῆς Πατρίδος μου». Ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ γίνεταί πασίγνωστος καὶ δὲν ἔπαψε νὰ ἐκδίδῃ ποιητικὰς συλλογὰς καὶ νὰ γράφῃ μελέτες καὶ κριτικὰς στὰ διάφορα περιοδικὰ καὶ ἔφημερίδες τῆς ἐποχῆς του.

Ὁ Κωστὴς Παλαμάς ἐτίμησε τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα σ' ὀλόκληρο τὸν κόσμον, καὶ προσέφερε στὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ στὴν καινούργια Ἑθνικὴ μας γλῶσσα, ὅσα ὀλίγοι προσέφεραν μέχρι σήμερα.

Διετέλεσε Γενικὸς Γραμματέας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκὸς καὶ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας, ἐτιμήθηκε μετ' ὀ «Ἀριστεῖο Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν» καὶ μόνον τὸ βραβεῖο Νόμπελ δὲν πῆρε γιὰ λόγους πολιτικῆς ἴσως σκοπιμότητος. Ἐλατρεύετο ἀληθινά, ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὀλόκληρο τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον, — πού παρὰ τὴ θρυλουμένη σκοτεινότητά του ποιητῆ, οἱ στίχοι του τὸν εἶχανε πολλὰς φορὰς βαθεῖα συγκινήσει.

Μορφὴ ἀσκητικὴ, ἔζησε μέσα στὰ χαρτιὰ καὶ στὰ βιβλία του, πολλὰ χρόνια σ' ἓνα σπῆτι τῆς ὁδοῦ Ἀσκληπιοῦ, πίσω ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον. Ἡ ἀξίνα, ὅμως, τοῦ μεταπολεμικοῦ ὄργασμοῦ δὲ σεβάστηκε οὔτε τὸ σπουδαστῆρι τοῦ σοφοῦ ποιητῆ. Κι' ἔτσι, ἄστεγος καὶ καταπικραμένος ὁ ποιητὴς ζήτησε καὶ βρῆκε καινούργιον σπουδαστῆρι σ' ἓνα σπῆτι τῆς Πλάκας, ὅπου καὶ ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ὁ μέγας Ἀλ. Πάλλης εἶχε ἀποκαλέσει, καὶ δίκαια, τὸν Παλαμᾶ «Ἐθνάρχην» καὶ ὁ γλυκύτατος συντοπίτης του μουσολάτρης Γ. Δροσίνης, τοῦ εἶχε γράψει αὐτοὺς τοὺς στίχους -

«Συνοδοιπόροι ναί, μαζί κινήσαμε,
στῆς τέχνης τὸ γλυκοξημέρωμα, ὅμως
μετ' αὐτοῦ καιροῦ τὸ πέρασμα χαραχτήκε
τοῦ καθενός μας χωριστὰ ὁ δρόμος.

Ἐσὺ τὰ ὠραῖα μὲς τὰ μεγάλα ζήτησες,
καὶ ἐγὼ στὰ ταπεινὰ καὶ ἀπορριμμένα
καὶ δούλεψες τὸν μπροδντζο καὶ τὸ μάρμαρο,
καὶ ἄφησες τὸν πηλὸ τῆς γῆς σ' ἐμένα.
Στῆς ἀλπεινῆς χιονοκορφῆς ἀνέβηκες,
καὶ στάθηκα στῆς λιόφωτες ραχοῦλες
ἀρχόντισσες καὶ ρήγισσες οἱ Μοῦσες Σου
καὶ μένα ψαροπούλες καὶ βοσκοῦλες.
Ἐσὺ στῆς δάφνες τ' ἀκροκλώναρα ἄπλωσες
καὶ ἐγὼ σὲ κάθε χόρτο καὶ βοτάνι
στεφάνι ἔχεις φορέσει ἀπὸ δαφνόφυλλα,
λίγο θυμάρι τοῦ βουνοῦ μὲ φτάνει».

Τὸ τραγικότερον γιὰ τὸν ποιητῆ ἦταν, πού λίγες μέρες πρὶν πεθάνει, ἄφησε τὸν κόσμον αὐτὸ καὶ ἡ τρυφερὴ καὶ στοργικὴ σύντροφος τῆς ζωῆς του, ἡ γυναίκα του Μαρία. Κατάκοιτος κι' ἐξαντλημένος ὅπως ἦταν, ὁ ἔθνικὸς βάρδος, κρατήθηκε ἀπ' τοὺς δικοῦς του, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, κ' ἔτσι ξεψύχησε μετ' ὄνομα τῆς ἀγαπημένης του Μαρίας στὸ στόμα, χωρὶς καὶ νὰ μπορέσῃ ν' ἀντικρύσῃ, γιὰ τελευταία φορὰ, τὴ γλυκεῖα μορφή της.

Ἡ κηδεῖα του ἔγινε στῆς 28 τοῦ περασμένου μηνῆ στὸ Ἀθηναϊκὸ νεκροταφεῖο «δημοσίᾳ δαπάνῃ», τιμῆς ἔνεκεν.

Ἡ Χαλκίδα θὰ μπορούσε, ἀπονέμουσα φόρον τιμῆς στὴ μνήμη του, καὶ θαυμασμὸ στὸ ἔργον του, νὰ ὀργανώσῃ γιὰ τὸν Παλαμᾶ ἓνα φιλολογικὸ μνημόσυνο, στὸ ὀποῖον θαυμαστὰ καὶ μελετητὰ τοῦ ἔργου του θὰ μπορούσαν νὰ μιλήσουνε γι' αὐτὸ, καὶ τὴ ζωὴ τοῦ μεγαλύτερου — μετὰ τὸ Σολωμὸ — Ἑλληνα ποιητῆ. Κορίτσια δὲ καὶ νέοι ν' ἀπαγγέλλουνε τραγούδια του.

Α. ΙΩ. ΖΩΝΤΟΣ

==oo==

ΡΟΔΟΥ ΜΟΣΚΟΒΟΛΗΜΑ

«Ἐφέτος ἄγρια μ' ἔδειρεν ἡ
βαρυχειμωνιά —
πού μ' ἔπιασε χωρὶς φωτιὰ
καὶ μ' ἠῦρε χωρὶς νειάτα,
κι' ὠρα τὴν ὠρα πρόσμενα νὰ
σοριαστῶ βαρεῖα
στὴ χιονισμένη στράτα».
«Μὰ χθὲς καθὼς με θάρρεψε
τὸ γέλιο τοῦ Μαρτιοῦ
καὶ τράβηξα νὰ ξαναβρῶ τ'
ἀρχαῖα τὰ μανοπάτια,
στὸ πρῶτον μοσκοβόλημα ἐνός
ρόδου μακρυνοῦ
μοῦ δάκρυσαν τὰ μάτια».

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΚΑΙ ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ ΥΠΟ ΜΩΑΜΕΘ Β. 1470

ΤΟΥ Κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΠΕΛΛΑΡΑ

(Συνέχεια έκ του 8ου φύλλου και τέλος)

“Ότε τὸ ἄγγελμα τῆς ἀλώσεως τοῦ Κάστρου τῆς Χαλκίδος ἔφθασεν εἰς τὴν Βενετίαν, μέγας ὑπῆρξεν ὁ γενόμενος καὶ ἐκεῖ θρήνος καὶ ἡ Βενετία, ἀπώλεσσαν ἐν τῶν ἰσχυροτέρων ἐν τῇ ἀνατολῇ φρουριῶν τῆς, ἐβυθίσθη καὶ αὕτη εἰς πένθος. Ὁ ἐλλεινὸς Κανάλης ἀντεκατεστάθη ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Πέτρου Μοτσενίγου, καὶ σταλεῖς σιδηροδέσμιος εἰς Βενετίαν, ἐξωρίσθη εἰς τὸ βενετικὸν Πόρτο-Γρουάρο, ὅπου καὶ ἀπέθανεν,

Ὁ Σουλτάνος δωρήσας τὴν Χαλκίδα εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαγιαζήτ, ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἱστορεῖται, ὅτι ἐπὶ τουρκοκρατίας ἐγένοντο πολυαὶ ἀπόπειραι πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Εὐβοίας. Τῷ 1499 ὁ Ναύαρχος τῆς Βενετίας Ἰωάννης Βαπτιστῆς Γριμάνης ἀπεπειράθη τὴν ἀνακατάκτησιν τῆς νήσου, ἀλλ’ ἀπέτυχεν. Ἐπίσης, τῷ 1551 ὁ Πάπας Πῖος ὁ Ε’ ἐπῆλθε διὰ στρατοῦ καὶ στόλου πρὸς ἀνάκτησιν, ἀλλ’ ἐπίσης ἀπέτυχεν.

Περιφημοτέρα ἐκστρατεία πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς κατακτήσεως τοῦ φρουρίου τῆς Χαλκίδος ἦτο ἡ ὑπὸ τοῦ Στρατάρχου τῆς Βενετίας Φραγκίσκου Μαρκοζίνη γενομένη κατ’ Αὐγούστον τοῦ 1688, ὅστις εἶχε παρ’ αὐτῷ ὡς ὑποστράτηγον καὶ ἄρχοντα τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς τὸν Σουηδὸν κόμητα Ὁθωνα Γουλιέλμον Καϊνισμάρκ, ὅστις καὶ ἀπεβίωσεν ἐν Χαλκίδι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκστρατείαν ἐξ ἐνσηψάσης ἐπιδημίας. Αἱ βενετικαὶ τότε δυνάμεις, ἐκτὸς τοῦ στόλου, ἀνῆρχοντο εἰς 14.000 πεζῶν καὶ 800 ἵππεις, ἡ δὲ τουρκικὴ φρουρὰ ἐξ ἑξ χιλιάδων ἀνδρῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον γενιτσάρων, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Στρατάρχου Ἰσμαήλ-Πασᾶ καὶ τοῦ Φρουράρχου Μουτσαῖ-Πασᾶ. Ἄγωνα περὶ τὸν ποταμὸν καὶ συγκρούσεις ἐπίμονοι καὶ καταστροφικαὶ ἐκατέρωθεν ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, ὡς ἱστορεῖ ὁ Σάθας ἐν τῇ «τουρκοκρατουμένη Ἑλλάδι», ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, δὲν καταρθώθη ἡ κατάληψις τοῦ Κάστρου τῆς Χαλκίδος καὶ ὁ Μοροζίνης τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1688 εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην οἱ ἀτυχεῖς κάτοικοι τῆς Εὐβοίας, οἵτινες ἅμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ βενετικοῦ στόλου εἶχον λάβει τὰ ὄπλα ὑπὲρ τοῦ Μοροζίνη, εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀναπότρεπτον ἀνάγκην νὰ καταλίπωσιν τὴν πατρίδα των καὶ ἐζήτησαν πεντακισχίλιοι ἐξ αὐτῶν ἄσυλον παρὰ τῷ βενετικῷ στόλῳ· καὶ τινες μὲν ἐξ αὐτῶν παρελήφθησαν, ἄλλοι δὲ ἀπέπλευσαν ἐπὶ ἰδίων πλοίων καὶ διεσκορπίσθησαν, οἱ μὲν πρὸς βορρᾶν ἀνά τὰς Σποράδας νήσους, οἱ δὲ πρὸς νότον ἀνά τὰς Κυκλάδας καὶ ἄλλοι, μὴ ἔχοντες τὰ πρὸς φυγὴν μέσα, ἀνδρείως ἀγωνισθέντες, κατεσφάγησαν ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ ἵππικοῦ.

Ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ 17ου αἰῶνος οἱ βενετοὶ συνεκρούοντο μὲ τοὺς τούρκους παρὰ τὴν Εὐβοίαν, εὐδοκιοῦντες κατὰ θάλασσαν, πλὴν δὲν κατάρθωσαν τὴν ἀνάκτησιν τῆς Εὐβοίας. Τοιαῦται συγκρούσεις ἀναφέρονται ἡ τοῦ βενετοῦ Αὐγουστίνου Σαγκρέδα τῷ 1696, ὅστις ἠνάγκασε μεταξὺ Ἄν-

ΠΙΚΡΑΜΕΝΟ ΔΕΙΛΙΝΟ

Τὸ δειλινὸ τ’ ἀντάμωσε στὸ δρόμο τὸ παιδί
καὶ τοῦκλεισε πικρότατα τ’ ὠραῖο μονοπάτι,
τὸ ροδοφῶς ἐσκούρανε στὸ μοναχὸ τοῦ μάτι
καθὼς ἀπαλογλόστησε στὸ μαῦρο τοῦ κλαδί.

Κι’ ἡ γλύκα τοῦ πρωτῆτερα χυνόταν μὲ χαρὰ,
ἐσκόνταψε στὸ πόδι του, ποῦ κούτσαινε μὲ πόνο,
καὶ σάμπως νὰ τυλίχτηκε στῆς μοίρας τῆς τὸ φθόνου
μέσ’ στὸ ραβδί τοῦ τσάκισε τ’ ἀβρὰ τῆς τὰ φτερά.

Δυὸ πρόσχαρα, ποῦ παίζανε, κορίτσια στὸ στενὸ
τοὺς βόλους, φοβηθήκανε καὶ τρέξαν νὰ κρυφτοῦνε,
διπλῶσαν τὸ τραγοῦδι τους, ποῦ θέλανε νὰ ποῦνε,
καὶ μονομιᾶς ἀφήσανε τὸν κόσμον ἀδειανό...

Κι’ ἡ γειτονιά, σὰν κύτταξε τὴ λύπη τοῦ παιδιοῦ,
ἐτρόμαξε καὶ κλείδωσε τὶς πόρτες καὶ τὶς γρίλιες
κι’ ἕνα πουλάκι σκόρπισε τὶς πιὸ τρελλές του τριλλίες,
ποῦ μέσ’ στὸ κλάμμα πνίγηκαν τ’ ἀνήμπορου ποδιοῦ.

Τὸ δειλινὸ σταμάτησε στὸ δρόμο τὸ παιδί
καὶ τῆς ζωῆς τοῦ σφάλισε τ’ ὠραῖο μονοπάτι
τὸ ροδοφῶς ἐκοίμησε τὸ μοναχὸ τοῦ μάτι
κι’ οἱ ἄγγελοι τοῦ πήρανε γιὰ πάντα τὸ ραβδί...

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

δρου καὶ Εὐβοίας τὸν καπετάν-Πασᾶ Μετζομόρτον
νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸς τὸν κόλπον τῆς Εὐβοίας, τὸ δ’
ἐπόμενον ἔτος 1697, ὁ αὐτὸς Μετζομόρτος τῇ μὲν 1
Σεπτεμβρίου ἠττήθη κατὰ τὴν Ἄνδρον, εἶτα δὲ με-
ταξὺ Καρύστου καὶ Κέας ὑπὸ τοῦ ἐπίσης βενετοῦ ἀρ-
χιστρατήγου Ἀλεξάνδρου Μολίνου.

ΝΙΚ. ΜΠΕΛΛΑΡΑΣ
ΠΑΛΑΙΟΣ

ΓΥΡΩ ΣΤΗ ΤΕΧΝΗ

Γλυπτὸν «ἑργοτομῆς κόρης» τοῦ Εὐβοῦ καλλιτέχοντος
Κου Ἀγτωνίου Καραχάλιου

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΝΕΚΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΟΥ Κ. Γ. Ι. ΦΟΥΣΑΡΑ

«Ὁ μέγας Πᾶν ἀπέθανεν». Στέρεψεν ἡ ἀκένωτη
πηγὴ ποῦ πλημύρισε μ’ ἑκατοντάδες χιλιάδες στί-
χους ὀλάκερη μιὰν ἐποχὴ, κ’ ἔφερε τ’ ὄνομα τῆς νεο-
ελληνικῆς λογοτεχνίας τιμημένο στὰ πέρατα τῆς οἰ-
κουμένης. Πέθανεν ὁ Κωστὴς Παλαμᾶς χτές, καὶ σή-
μερα, γύρω στὸ νεόσκαφτο τάφο του, συνάχτηκαν,
ὄχι μόνον οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ ἐπίσημου Κράτους, ὄχι
μόνον οἱ ἐργάτες τοῦ λόγου καὶ τῆς τέχνης, μὰ κι’ οἱ
χιλιάδες τοῦ Ἀθηναίου λαοῦ γιὰ ν’ ἀποδώσουν τῆς
τελευταίας τιμῆς στὸ μεγάλο Ποιητῆ, ποῦ ἡ προσωπι-
κότητά του ἔχει ἀπὸ πολλὰ χρόνια ξεπεράσει τὰ στε-
νά, γι’ αὐτὴν, ὄρια τῆς πατρίδας μας, κ’ ἔχει γίνει
εὐρωπαϊκῆ, παγκόσμια, καθολικῆ.

Ὁ Κωστὴς Παλαμᾶς, ποῦ καταγόταν ἀπὸ πνευ-
ματικῆ Μεσολογγίτικῆ οἰκογένεια, γεννήθηκε τὰ 1859,
13 τοῦ Γενάρη, στὴν Πάτρα, στὸ ἴδιο ἐκεῖνο σπίτι
ποῦ κ’ ἡ Ματθίλδη Σεράο εἶδε τὸ φῶς. Πολὺ μικρὸς,
ἑφτά χρονῶν, ἔχασε καὶ τοὺς δυὸ γονεῖούς του, πληγ-
μα πολὺ βαρὺ διὰ τὴν εὐαίσθητη ψυχὴ του, ποῦ τοῦ
ἄφισε ἀπὸ τότε τὴν κάποια τοῦ μισανθρωπία καὶ τὴ
μοναστικὴ του διάθεσι, ποῦ τοῦ παραστάθηκαν σ’ ὅ-
λη του τὴ ζωὴ. Ὑστερα ἀπὸ τὴ διπλὴ του ὀρφάνεια
τὸν πήρε κοντὰ τοῦ ἀδελφῆς τοῦ πατέρα του, ὁ Δη-
μήτριος Παλαμᾶς, σχολάρχης στὸ Μεσολόγγι, ὅπου
καὶ μεγάλωσε. Φοιτητὴς πιά, στὰ 1875, ἐγκατεστάθη-
κε στὴν Ἀθήνα, ἀπ’ ὅπου καὶ δὲν ἀπομακρύνθηκε πα-
ρὰ ἐλάχιστες καὶ μετρημένες φορές. Ἡ πρώτη του
ἐπαγγελματικὴ ἀπασχόλησι ἦταν ἡ δημοσιογραφία,
ποῦ τοῦ ἀπερρόφησε καὶ τὰ πιότερα χρόνια τῆς φιλο-
λογικῆς του ζωῆς. Ταχτικὸς συνεργάτης ἀπὸ τὸ «Μὴ
χάνεσαι» καὶ τὴν «Ἀκρόπολι» τοῦ Γαβριηλίδη ὡς τὴν
«Ἐστία» καὶ τὸν «Ἐλεύθερο Λόγο». Στὰ 1885 παν-
τρεύεται τὴ Μεσολογγίτισσα Μαρία Βάλβη, ποῦ τοῦ
στάθηκε ἡ πιστὴ κι’ ἀφοσιωμένη του σύντροφος σ’ ὅ-
λη τὴ μακρόχρονη ζωὴ του. Λίγο ἀργότερα, στὰ 1897,
διωρίστηκε Γραμματέας στὸ Πανεπιστήμιον, γιὰ ν’ ἀ-
ποκτήσῃ κάποιο μονιμότερο εἰσόδημα, καὶ γιὰ ν’ ἀ-
κούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Πρύτανη τὴν ἀναπάντεχη
συμβουλή: «Τώρα κύριε Παλαμᾶ, ἐλπίζω νὰ παύσετε
πλέον γράφων ποιήματα (!)». Πρῶτος ἀπ’ ὅλους πήρε
τὸ Ἐθνικὸν Ἀριστεῖο, καὶ, στὰ 1926, διωρίστηκε, μαζί
μὲ τοὺς ἰδρυτὲς τῆς, μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, καὶ
χρημάτισε Πρόεδρος τῆς τὸ 1930. Ἀπὸ τὰ 1925 ἦταν
ἐπίσημος ὑποψήφιος γιὰ τὸ Παγκόσμιο Βραβεῖο Νό-
μπελ, κι’ ἂν ποτέ του δὲν τὸ πήρε, καθόλου δὲ ση-
μαίνει πὼς δὲν ἦταν κι’ ἄξιος γι’ αὐτό.

Τὸ ἔργο τοῦ Παλαμᾶ εἶναι πολὺπλευρο καὶ πολὺ-
τροπο· λυρικό, κ’ ἐπικό καὶ δραματικό ἀπ’ τὴ μιὰ με-
ριά, κριτικό καὶ διηγηματογραφικό ἀπ’ τὴν ἄλλη. Ἀπὸ
τοὺς πρώτους του στίχους, τυπωμένους τὸ 1882 στὰ
περιοδικὰ τῆς ἐποχῆς, ὡς τὸ προτελευταῖο του τετρά-
στιχο γιὰ τὸν ἄξιο στὴ Μοῦσα διάδοχό του, τὸν Ἄγ-
γελο Σικελιανό:

«Μὲ σκέπασες μὲ τὸ μανδύα τὸν ἱερὸ μιᾶς πίστεως
Ὅμως ἔσ’ ἴσαι ὁ ἱερὸς Ποιητῆς, ἀσκητῆς, μύστης.
Καὶ πὼς νὰ σοῦ παρασταθῶ; Μὲ σὲ καὶ ποῦ νὰ τρέξω;

Στὰ πάνταμέσα βρίσκεσαι, κ’ εἶμαι στὰ πάντα ἀπέξω.»
καὶ τὸ τελευταῖο του, ἀφιερωμένο στὰ νειάτα τοῦ
1940, ὁ Παλαμᾶς «ἐκλείσει μέσα στὴν καρδιά του τὴν
Ἑλλάδα», ἀληθινὸς ποιητῆς «τοῦ καιροῦ του καὶ τοῦ
γένους του», ὅπως ὁ ἴδιος ἔγραψε στὸν πρόλογο τοῦ
«Δωδεκάλογου», βάζοντας μέσα στὸ στίχο του τοὺς
τόθους καὶ τὰ νοήματα τοῦ παντοτεινοῦ ἀνθρώπου.
Καὶ πραγματικά, ξεφεύγοντας ἀπὸ τῆς ἑξινικῆς ἐπι-
δράσεις, ποῦ προέρχονταν, ἀπὸ τῆς ἀπλόχωρης καὶ
στοχαστικῆς του μελέτες, καὶ τῆς διάφορες σχολές,
μῆτε ρομαντικὸς, μῆτε παρνασσικός, μῆτε συμβολι-
στῆς καὶ ὅ,τι ἄλλο, τῆς χώνεψε καὶ τῆς δούλεψε καὶ
τῆς ξανάχουσε μέσα στὸ φλογερὸ ποιητικὸ του καμίνι,
γιὰ νὰ τῆς ἀποδώσῃ μὲ τὴ δικιά του λυρικὴ κ’ ἐπικο-
λυρικὴ διάθεσι, καθαρὰ νεοελληνικῆς, καὶ δὲν κράτη-
σε ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ παρὰ ὅ,τι ἄρμονικὰ ταίριαζε στὸ
ἀντικείμενον, ποῦ τὴ στιγμὴ ἐκείνη κέντριζε τὴν ἔμπνευ-
σί του. Ἔτσι καὶ στὴ μορφή τοῦ στίχου του, ἀσύγ-
κριτος καθὼς ἦταν δεξιότηχης, χρησιμοποίησε ὅλους
τοὺς ρυθμούς καὶ τὰ μέτρα, ἀπὸ τὰ πιὸ ἀρχαῖα ὡς
τὰ νεώτατα, δημιουργώντας νέους συνδυασμοὺς
στροφῶν, κ’ ἀφάνταστη ποικιλία τομῶν, δίνοντας καὶ
στὸ μεγάλο πολιτικὸ στίχο, τὸ δεκαπεντασύλλαβο,
ποῦ τὸν τελειοποιεῖ, ἐξαρθρώνοντας τὸν ἀλύγιστο
σκελετὸ του, καινούρια μορφή καὶ νέα ζωὴ. Μὰ καὶ
στὸ γλωσσικὸ του ὄργανον, προπαντὸς σ’ αὐτό, τὴ δη-
μοτικῆ, δείχτηκε πρωτότυπος, φέρνοντας στὴν ἐπιφά-
νειαν, ξαναπλασμένους, παληοὺς γλωσσικοὺς τύπους,
καὶ, μπάζοντας μιὰν ἀπειρία καινούργιων λέξεων, κα-
τάστησε τὴ ζωντανή μας γλῶσσα ἰκανὴ νὰ φτάνῃ σ’
ὄλες τῆς κορφῆς τοῦ στοχασμοῦ, νὰ εἰσχωρῇ σ’ ὅλα
τὰ βάθη τοῦ αἰσθήματος.

Υπάρχουν βέβαια καὶ στὸ Παλαμικό ἔργο ἀνε-
βάσματα καὶ κατεβάσματα, ὅπως καὶ σὲ κάθε μεγά-
λο δημιουργοῦ τὸ ἔργο, μὰ κανένας δὲ θὰ μπορούσε
μὲ σιγουριά νὰ εἰπῇ ποιὸ εἶναι τὸ ἀριστούργημά του,
ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πραξιτέλης δυσκολευόταν μέσα
στὰ ἔργα του νὰ διαλέξῃ τὸ καλλίτερον καὶ μόνο τὸ
γνωστὸ τῆς Φρύνης τέχνασμα τὸν ἔκανε, ἴσως κ’ ὑ-
ποσυνειδητὰ, νὰ τ’ ὀνομάσῃ. Δὲν ξέρω, μὰ πάντα μου
στάθηκε μὲ σεβασμὸ καὶ μὲ δέος μπρὸς τὸς φιλοσο-
φικὸ περιεχόμενον καὶ τὴν ἄψογη φόρμα τῆς «Φοι-
κιάς»: ἔτσι, ἄς ποῦμε, τὸ ἀριστούργημα, γιὰ μένα,
τοῦ Παλαμᾶ εἶναι ἡ βαθυστόχαστη «Φοινικιά» καὶ τὸ
πασίγνωστο «Ῥόδου Μοσχοβόλημα».

Δὲν εἶναι βέβαια δυνατό, στὸ πρόχειρο τοῦτο ση-
μείωμα, καὶ μέσα στὸ στενὰ τοῦ ὄριον, ν’ ἀναλύσω μὲ
κάποιον τρόπο τὸ ἔργο τοῦ μεγάλου μας ἑθνικοῦ
ποιητῆ. Ἔνα μόνον θάπρεπε νὰ εἰπωθῇ; πὼς στῆς δε-
καεννῆ καὶ λυρικῆς συλλογῆς, στὸ ἔμμετρο δράμα
του, τὴν «Τρισεύγενη», καὶ στὰ δυὸ μακρόχρονα ἐπι-
κολυρικά του, τὸ «Δωδεκάλογο» καὶ τὴ «Φλογέρα»,
καὶ προπαντὸς σ’ αὐτά, ὁ Παλαμᾶς τραγούδησε τὴν
Ἑλλάδα, τοὺς ὕψωμους καὶ τῆς καταπτώσεις τῆς, τῆς
δάφνης καὶ τῆς δυστοχίας τῆς, σφιχτοδένοντας τὰ πα-
ληὰ καὶ τ’ ἀρχαῖα μὲ τὰ τωρινὰ καὶ τὰ μελλούμενα,
ψάλτης μαζί καὶ προφήτης, ὅπως εἶναι κάθε ποιητῆς
ἀληθινὸς καὶ μεγάλος. Χωρὶς, ὅπως καὶ πιὸ πάνω

ΕΝΑΣ ΘΡΗΝΟΣ

ΑΠΟ ΑΥΓΗ Σ' ΑΥΓΗ.....

Μόλις χθές απαλά-απαλά πρόβαλες τὰ πέταλλά σου ἀπληστο στο φῶς τῆς ζωῆς. Πρόλαβαν οἱ μοῖρες καὶ σ' ἔραναν μὲ τὰ πιὸ ἐξαισία ἀρώματα, ἡ πάχνη δοξαστικά σὲ στόλισε μὲ τῆς δροσούλας τὰ τρεμουλιαστά διαμάντια. Καὶ μὲ τῆς πρώτες ζωοδότες ἀχτίνες τοῦ ἡλίου ζωντάνεψες, πῆρες θεία πνοὴ ἀπ' τὴν ἴδιά σου τελειότητα, καὶ μυστηριώδη μορφή ἀπ' τὴν ἀπέραντη σιωπῆ σου.

Ἦσούν στα μάτια μου τέλειο, καὶ σὲ καμάρωνα μ' ἀπληστο θαυμασμό σὰ δικό μου δημιούργημα. Κανένα δικό σου ὄπλο, κανέναν φρουρό, φτωχό μου λουλουδί, δὲν προάσπιζε τὴν εὐαίσθητη ζώουλα σου ἀπ' τοὺς ἀμετροὺς γύρωθῆ σου κινδύνους, κ' ἀπ' αὐτὲς ἀκόμα τῆς ἄρπες τ' ἀγέρα, πού σύγκορμα κλόνιζαν τ' αἰθέριο σου ὄλο.

Ἐνα ἀόρατο χέρι σὲ φύτρε καταμεσίς στο κάμπο καὶ σ' ἄφησε, χωρίς βοήθεια καὶ χωρίς καμμιὰ δύναμι ἀμυντική στῆς γύρωθῆ σου ἐναντιότητας. Σ' ἀνάστησε μονάχα ἡ ἔρημιὰ μὲ τὰ λιοπύρια τῆς, καὶ τοῦ κορμιού σου ὁ ζωοδότης χυμός... Κι' ὅμως, τ' ἄρωμά σου ἀνάδευε καὶ βαλμάμωνε τὸν ἀγέρα περίσσια, ἡ θεσπέσια ὠμορφάδα σου ξεπερνοῦσε ἀκόμα τὰ ὄρια τοῦ ὠραίου καὶ τοῦ τέλειου. Σὲ πλησίασα, σὲ θαύμασα πιότερο ἀκόμα, μ' ἔκανες τρελλὴ νὰ σὲ κυττάζω, καὶ μ' ἀπληστο θαυμάσιμ νὰ σὲ προσέξω. Ἡ τελειότητά σου αὐτὴ μ' ἔκανε νὰ πιστέψω. πὼς ζεῖς καὶ νοιώθεις, κ' αἰσθάνεσαι, κ' ἄς θάρρευαν οἱ ἄλλοι πὼς καὶ σὺ δὲν εἶσαι παρὰ ἕνα ἀπ' τ' ἄψυχα ὠραία λουλούδια.

Γιὰ μένα ὅμως, εἶχες πνοή, κ' ἔκλεινες μιὰ ζωὴ ὀλάκαιρη μέσα στὴν τελειότητά σου. «Κι' ἀλήθεια! Πὲς τέ μου ποῖο τέλειο εἶναι ἐκεῖνο, πού στερεῖται πνοῆς;». Ναί, ἔνοιωθα τοὺς παλμούς σου νὰ χτυπᾶν

γράφω, ἀπὸ τίποτα κ' ἀπὸ κανένα νὰ ἐπηρεαστῆ, ἐπηρεάσε μὲ τὴ δύναμι τῆς ἀσύγκριτης τέχνης του γεννῆς καὶ γεννῆς νεολλῆνων ποιητῶν, καὶ στάθηκε στὰ πάντα ἕνας σταθμός, τόσο πού, ὅπως δίκαια κ' ἀπὸ ἄλλους γράφηκε, θὰ μιλοῦμε καὶ θὰ μιλοῦν στο ἐξῆς γιὰ τὴν «πρὸ» καὶ τὴ «μετὰ» τὸν Παλαμᾶ ἐποχῆ. Μὰ δὲν εἶναι γιὰ τὴν Ἑλλάδα μόνο σταθμός ὁ Παλαμᾶς, ἀφοῦ πῆρε καὶ τὴν εὐρωπαϊκὴ, ἂν ὄχι τὴν παγκόσμια ἀναγνώρισι. Φτάνει, γι' ἀπόδειξι, νὰ σημειωθῆ πὼς, ὅταν ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησι, γιορτάζοντας τὸ ἱβηλαῖο τοῦ Γκαίτε, ἔκοψε εἰδικὸ μετᾶλλιο γιὰ τοὺς δέκα μεγαλύτερους ποιητὲς τοῦ κόσμου, τότεστελε καὶ στὸν Παλαμᾶ, διαλέγοντάς τον ἀνάμεσα στοὺς δέκα, τὴ στιγμὴ μου σ' ὀλάκρη τὴ Γαλλία μόνος ὁ Βαλερὺ ἀξιῶθηκε τέτοιας τιμῆς. Εἶναι ἄλλωστε παγκόσμια πιά χτῆμα οἱ στίχοι τοῦ Παλαμᾶ, μιὰ πού ἔχουν μεταφραστεῖ σ' ὅλες σχεδὸν τῆς γλώσσας. Ἀκόμα καὶ τώρα τελευταῖα, μοῦπαν, κυκλοφόρησε στὴν Ἑλβετία μιὰ καινούργια ἐπιλογή μεταφρασμένων τραγουδιῶν του καὶ πουλιέται «ὕπερ τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος».

Ποιητὴς μένει ὁ Παλαμᾶς καὶ στὴ πεζογραφία του. Τὰ διηγηματά του εἶναι, θαρρεῖς, πεζὰ ποιήματα, τόσο ἡ φράση του δὲν ξεχνᾶ τὸ στίχο καὶ κάθε του σύνθεμα ἔχει τὴν τεχνικὴ τοῦ τραγουδιοῦ. Καὶ τὸ κριτικό του ἔργο ἀκόμα, τὸ τόσο σημαντικὸ, χιλιάδες με-

δεῖλὰ κ' ἄτακτα σὰν ἀπὸ φόβο, κ' εἶχες δίκαιο μεγάλο γιὰ τοῦτο, φτωχό μου λουλουδί. Πόσες φορές κινδύνεψες νὰ πέσης σὲ θανατερές παγίδες, νὰ σὲ μαρᾶνουν καὶ νὰ σ' ἀφανίσουν, ἀφοῦ σ' ἀπολαύσουν μὲ κάθε λογῆς τρόπο, χωρίς νὰ νοιώσουν, νὰ δοῦν, κ' ἐχτιμήσουν τὸν ἀνεχτίμητο θησαυρό σου. Πὲς μου, λοιπόν, ὠραῖο μου λουλουδί, πὼς μπόρεσες νὰ διατηρήσης ἀκέραια τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν τελειότητά σου, ἀφοῦ γύρωθῆ σου τόσο ἄπειροι κίνδυνοι σὲ περιζώναν καὶ μοχθοῦσαν μὲ λαχτάρα νὰ σὲ ποδοπατήσουν ἄστοχα ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ;

Καὶ πιστεψα, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ, πὼς σ' εἶχα γνωρίσει καὶ νοιώσει, μὰ τώρα εἶδα πόσο εἶχα λαθέψει!... Ὅχι, δὲ σὲ ἔξερα ἀκόμη καλά.

Ἐνοιωσα τὸ εἶναι μου ὑποτένιο μπρὸς σ' ἀσύλληπτο μεγαλεῖο τῆς ταπεινότητος, π' ἀνάδευε ἡ τελειότης σου.

«Ἡ ταπεινότης εἶναι, ἀληθινὰ, τελειότης».

Πὼς μποροῦσα, λοιπόν, ἐγὼ τὸ μικρὸ προστά σου, νὰ ἐκτιμῶ τῆς ἀφραστες ἀξίες σου; Νά, ποιά τὰ ὄπλα σου, ἀγγελικό μου λουλουδί: ἡ ταπεινότης, καὶ ἡ τελειότης. Ἐθαλλες κατάμονο καταμεσίς στο κάμπο, καὶ ἀμέριμνο, φάνταζες ἀπὸ μίλια μακριὰ...

Κι' ἐγὼ δὲ ξέρω πὼς ἔτσι μ' ἄρρεςες. πὼς ἔτσι μ' εἶχες καταγοητεύσει, πού λές, κ' εἶχες ἀπορροφήσει ὄλη μου τὴ ψυχῆ. Ἦμουν δεμένη σφιγκτὰ ἀπὸ τὰ βρόχια τῆς ξωτικῆς σου ὠμορφιάς, κ' ἦμουν σκλάβο τῆς τελειότητός σου....

Ὅμως τί κρίμα!!....

Ἀπ' τὴ χθεσινὴ σου γιορτάδα, μέχρι τὸ σημερινό σου παρᾶκαιρο μαρσασμό, μιὰ νύχτα θεοσκοτεινὴ μεσολάβησε.

Μὴν ἦταν, ἀληθινὰ βαρὺ τὸ πυκνοσκοτάδο τῆς

λέτες καὶ ἄρθρα, σκόρπια σὲ περιοδικὰ κ' ἐφημερίδες ἢ συγκεντρωμένα σὲ τόμους, δὲν ξεφεύγει ἀπὸ τὸ ρυθμό, πού σ' ὄλη του τὴ ζωὴ ἀντηχοῦσε μέσα του. «Ἐτσι ὁ πεζὸς λόγος», γράφει κάπου ὁ Ρήγας Γκόλφης, «παίρνει χρῶμα καὶ φῶς, ἀστράφτει ἀπὸ λυρικὸ μὲθᾶ μὲ τὸ κρασί τῆς ἔμπνευσις καὶ κυλᾶ σὰν κάτεβατὸ ποτάμι». Καὶ μὲ πόσα ζητήματα δὲν ἀσχολήθηκε ἡ λυρικὴ του διάθεσι, πόσα θέματα δὲν ἀγγίξε ὁ φιλοσοφικός του στοχασμός! Μικρὰ καὶ μεγάλα, ἐφήμερα κ' αἰώνια, λησμονημένα κ' ἀλησμόνητα, ἕνας ὀλόκερος κόσμος ἑλληνικῆς καὶ παγκόσμιας δημιουργίας ξαναζεῖ καὶ κινιέται μέσα στὰ πεζὰ γραφτὰ τοῦ Παλαμᾶ. Εἶναι ὁ ἀπολογισμὸς τῆς σκέψης του, τῆς πνευματικῆς του ζωῆς.

Τὸ νῆμα τῆς ὀγδονταπεντάχρονης τοῦ Παλαμᾶ ζωῆς κόπηκε χτὲς τὴν αὐγὴ. Σήμερα, μπρὸς στο φέρετρό του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, σὰν πνευματικός του Ἐθνους ἡγέτης, τόνισε τὴν ἑλληνικότητα τοῦ ἔργου του καὶ δυὸ ποιητὲς, ὁ Ἄγγελος Σικελιανὸς κ' ὁ Σωτῆρης Σκίπης, ἐπλεξαν στίχους θριαμβικούς γιὰ τὸ ποιητικὸ του ἔργο. Καὶ μπρὸς στὸν ἀνοιχτό του τάφο οἱ χιλιάδες τοῦ ἀθηναϊκοῦ λαοῦ, ἐντελῶς αὐθόρμητα, ψάλλανε τὸν Ἐθνικό μας Ὕμνο, σὰ νικητήριο παιάνα, τοῦ μεγάλου ἀγωνιστῆ τῆς φυλῆς!

Ἀθήνα 28-2-43

Γ. Ι. ΦΟΥΣΑΡΑΣ

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Γιὰ τὸν δεῦτερο χρόνο

Μὲ ξεχωριστὴ χαρὰ διαπιστώσαμε τὴν καλὴν ἀπίχνησι, πού εἶχε τὸ ἀρθροῖδιο τοῦ προηγουμένου μας φύλλον, σχετικά μὲ τὴν αὐξήσει τῆς συνδρομῆς τοῦ β' χρόνου τῆς ἐκδόσεώς μας, τοὺς ὄρους συνεργασίας, κτλ.

Ἐνισχυμένοι ἔτσι, ἠθικά καὶ ὕλικά, ἀπὸ τοὺς παληοὺς καὶ νέους συνεργάτες καὶ συνδρομητῆς, κλειοῦμε, μὲ τὸ φύλλο τοῦτο, τὸν πρῶτον μας χρόνο καὶ ξεκινᾶμε, γιὰ τὸν δεῦτερο μὲ τὴν ἴδια πάντα πίστι κ' ἐνθουσιασμό, γιὰ τὴν μικρὴ—πολὺ μικρὴ—προσπάθεια τῶν «Εὐβοϊκῶν Γραμμάτων».

Ἐπὶ τῆ εὐκαιρία εὐχαριστοῦμε θερμὰ ὅλους ἐκείνους, πού νοιώσανε τὴν προσπαθειὰ μας καὶ θέλησαν, τόσον ἐυγενικά, νὰ μᾶς δώσουνε θάρρος κ' ἐνίσχυσι, καὶ ὑποσχόμεθα νὰ καταβάλουμε κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ ν' ἀνταποκριθοῦμε στῆς προσδοκίαις των.

=0=

Πρὸς συνεργάτας

Αἱ 8 σελίδες, πού κατὰ μὴν διαθέτει τὸ περιοδικὸ τοῦτο, μέσα στῆς ὁποῖες πρέπει νὰ μποῦν καὶ τὰ «ὑπηρεσιακά του» εἶναι τόσο λίγες, πού νὰ μὴν ἐπιτρέψουν εἰς τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» νὰ εὐχαριστοῦν ὅλους τοὺς συνεργάτες των καὶ νὰ ἐνισχύσουν περισσότερο τὴν εὐγενικὴν, τῶν γέων μας, προσπάθεια.

Γι' αὐτὸ παρακαλοῦμε τοὺς ἀγαπητοὺς μας συνεργάτας νὰ περιορίσουν τῆς «χωρικῆς» ἀπαιτήσεις των καὶ νὰ μὴ μᾶς παραξηγοῦνε, ἂν καμμιὰ φορὰ μὲνον «ἀλέξω». Τὸ ἴδιο ἔχουμε νὰ ποῦμε καὶ στοὺς νέους μας. Μία σελίδα τὸ μῆνα, πού διαθέτομε, γι' αὐτοὺς, δὲν ἐπαρκεῖ οὔτε γιὰ τὸ ἕνα χιλιοστὸ τῆς ὕλης πού λαβαίνουμε. Οἱ τελευταῖοι ἄς ἔχουνε ὑπ' ὄψει τους, πρὶν μᾶς στέλνουν τὰ πρωτόλειά τους, πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ καταβάλλουνε σοβαρὲς προσπάθειαι καὶ νὰ μὴ μᾶς τορπιλλίζουνε—τιμητικῆς ἐξαιρέσεις ὑπάρχουν, βέβαια—μὲ ἐργασίες των, πού δὲν ἀξίζουν ἂν τὸ κόπο νὰ διαβαστοῦνε.

=0=

Εὐχάριστο γεγονός

Ἐλάχιστοι τῶν συνδρομητῶν τῆς πόλεως μας—ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποῶν δὲν φτάνει εὐτυχῶς, οὔτε τοὺς πέντε—ἀρνήθηκαν νὰ πληρώσουν τὸ δεῦτερο δουλεμένο ἐξάμηνο

τόσο βαρὺ στα λεπτεπίλεπτα σὰν ἀέρινα πέταλλά σου; Μὴν ἦταν ἡ ἀπεραντοσύνη τῆς σκοτεινῆς νύχτας καὶ τόσο σὲ κούρασε πού σοῦ ἔφερε παρᾶκαιρα τὸ μαρσασμό; Μὴν ἦταν τάχα τὰ παράξενα στοιχεῖα τῆς νύχτας κ' ἀπὸ φθόνο μόνον ἀπορρόφησαν ἀκόμα καὶ τὴ στερνὴ σου πνοή; Μὴν ἦταν . . . . . μὴν ἦταν.

Κι' ὅταν πάλι σήμερα πρόβαλε ἡ αὐγούλα τῆς ἀβράδυστατης μέρας καὶ ἀπ' τὰ χρυσοσαρχνοῦφανα πέπλα τῆς χύμησαν μὲ βιάση οἱ τρελλῆς ἀχτίνες νὰ χρυσώσουν καὶ πάλι τ' αἰθέριο σου ὄλο, τί κρίμα!..... Σὲ βρῆκαν λιγόθυμο φυλλορροώντας, καὶ παραδίνοντας τὸ στερνὸ σου «χαῖρε» στὴ ζωῆ.

Κι' ἂν ἔσβησε ἡ αἴγλη τῆς ἀνθηράδας σου, κ' ἀστόχαστα σὲ κύκλωσε ὁ πρόωρος μαρσασμός, ὅμως καὶ τώρα, χωρίς τὴν ἀπαλή σου πνοούλα, μένεις καὶ θὰ μένης στὴ σκέψι μου πάντα, μὰ πάντα, τέλειο....

Καλλιανὸ 5-8-42

ΕΡΡΙΚΕΤΤΗ Π.

ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΘΑΝΑΤΟΥΣ

ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἠχῆστε ἡ σάλπιγγες ... καμπάνες βροντερές δονῆστε σύγκορμη τὴ χώρα, πέρα ὡς πέρα.

Βογγῆσαν τύμπανα πολέμου... Ἡ φοβερῆς σημαῖες, ξεδιπλωθῆτε στὸν ἀέρα!

Σ' αὐτὸ τὸ φέρετρο ἀκουμπᾶ ἡ Ἑλλάδα. Ἐνα βουνοῦ μὲ δάφνες ἂν ὑψώνουμε ὡς τὸ Πῆλιο κ' ἀπ' τὴν Ὅσσα κ' ἂν τὸ πυργώνουμε ὡς τὸν ἔβδομο οὐρανὸ, ποῖον κλεῖ, τί κ' ἂν τὸ πῆι ἡ δικιά μου γλώσσα.

Μὰ Ἐσὺ Λαὲ πού τὴ φτωχὴ Σου τὴ μιλιὰ.

Ἦρωας τὴν πῆρε καὶ τὴν ὕψωσε ὡς τ' ἀστέρια, μεράσου τώρα τὴ θεϊκὴ φεγγολοιὰ

τῆς τέλ·ιας δόξας Του, ἀνασήκωσαν τὰ χέρια γιγάντειο φλάμπουρο κ' ἀπάνω κ' ἀπὸ μᾶς

πού τὸν ὑμνοῦμε, μὲ καρδιά ὑψωμένη, πὲς μ' ἕνα μόνον ἀνασασμόν «ὁ Παλαμᾶς»

ν' ἀντιβογγῆση τ' ὄνομά του ἡ Οἰκουμένη!

Ἠχῆστε ἡ σάλπιγγες .... καμπάνες βροντερές δονῆστε σύγκορμη τὴ χώρα, πέρα ὡς πέρα.

Βογγῆστε βούνανα πολέμου.... ἡ ἱερῆς σημαῖες, ξεδιπλωθῆτε στὸν ἀέρα!

Σ' αὐτὸ τὸ φέρετρο ἀκουμπᾶ ἡ Ἑλλάδα. Ἐνας λαὸς σηκώνοντας τὰ μάτια του, τῆς βλέπει,

κ' ἀκέραιος φλέγεται ὡς μὲ τ' ἄδυτο ὁ Ναός, κ' ἀπὸ ψηλὰ, νεφέλη Δόξας τὸν σκέπει!

Τί, πάνωθῆ μας, ὅπου ὁ ἄρρητος παλμός τῆς αἰωνιότητος ἀστράφτει αὐτὴ τὴν ὥρα,

Ἦρωας, Ἡράκλειτος, Αἰσχύλος, Σολωμός, τὴν ἅγια δέχονται ψυχὴ τὴν τροπαιοφόρα

Π' ἀφοῦ τὸ Ἔργο τῆς θεμέλιωσε βαθειὰ στὴ γῆν αὐτὴ, μὲ μιὰν ἰσόθεη Σκέψη,

Τὸν τρισμακάριο τώρα πάει ψηλὰ τὸν Ἰακχο μὲ τοὺς ἀθάνατους θεοὺς γιὰ νὰ χορέψη!

Ἠχῆστε ἡ σάλπιγγες ... καμπάνες βροντερές δονῆστε σύγκορμη τὴ χώρα, πέρα ὡς πέρα.

Βόγγα παιάνα! Ἡ σημαῖες ἡ φοβερῆς στῆς Λευτεριάς ξεδιπλωθῆτε τὸν ἀέρα.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

τῆς συνδρομῆς των. Καίτοι θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πῆ, πὼς ἔπειτα ἀπὸ τῆς σχετικῆς δηλώσεως τοῦ περιοδικοῦ καὶ τὸ κράτημα τοῦ φύλλον καὶ τὸ δεῦτερο ἐξάμηνο, ἦταν ὑποχρεωμένοι πρὸς τοῦτο, ἐν τούτοις κανένα παράπονο δὲν ἀτυπώνουμε, γι' αὐτὸ, κ' εὐχαρίστως τοὺς διαγράφουμε.

Τὸ γεγονός, τοῦτο μᾶς εὐχαριστεῖ, γιατί μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ ποῦμε δύο λόγια πάνω στο ζήτημα αὐτό: Ἀναγνωρίζοντας πληρέστατα πὼς δὲν ἔχει κανεὶς καμμιάν ὑποχρέωσι νὰ κρατᾶ τὸ φύλλο, πού τοῦ στέλνουμε καὶ νὰ γίνεται συνδρομητῆς μας, ἡ νὰ παραμένῃ ἐπ' ἄπειρο τέτοιος, παρακαλοῦμε θερμὰ πάντα φίλο πού δὲν θέλει νὰ γίνῃ συνδρομητῆς μας καὶ λάβει φύλλο μας νὰ μᾶς τὸ ἐπιστρέφῃ μ' ἕνα «ἐπιστρεφεται» μόνον καὶ νὰ εἶναι βέβαιος πὼς οὔτε ὁ ταχ)κὸς διανομέας θὰ τὸν ἐνοχλήσῃ ἄλλ' οὔτε ἐμᾶς θὰ δυσανεξήσῃ καθόλου.

=0=

Αἱ διαφημίσεις

Τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» θὰ δημοσιεύουν, ὅπως μέχρι τώρα, εἰς τὴν τελευταία των σελίδα, κάθε ἀγγελία καὶ διαφήμισι.

ΠΩΣ ΑΓΑΠΟΥΝ ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΤΖΙΝΑΣ ΛΟΜΠΡΟΖΟ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Το αίσθημα της εκτίμησης κυριαρχεί τόσο στην αγάπη της γυναίκας, που μπορεί να έρωτευθη εύκολα όλους εκείνους τους άνδρες που είναι ήρωες, προσωπικότητες ή που έχουν μιαν εξέχουσα θέση, που είναι άριστοκράτες, διπλωμάτες κτλ.

Είναι αλήθεια πως κάποτε στη ροπή της γυναίκας για τον ξεοχο ή ένδοξο άνδρα υπάρχει κάποια ματαιοδοξία, κάποιος πόθος νάρθη πρώτη στη σειρά, να περάσει σ' ένα ανώτερο άστερισμό, που οι άχτιδες του θα τη λούσουν με φώς, πρό πάντων όταν δεν κατορθώνει να λάμψει με της ίδιες της δυνάμεις. Συχνά όμως ο πόθος της αυτός είναι αληθινός, ελικρινής και φυσικός μέσα της, επειδή γι' αυτήν η αγάπη είναι άφοσίωσι, και θέλει να άφοσιωθεί σε κάποιον που ν' αξίζει τον κόπο. Η ροπή τους αυτή για τον ένδοξο άνδρα γίνεται ακόμα πιό μεγάλη όταν τον πολεμούν, ή θαρρεί πως το πολεμούν οι άνθρωποι του χρήματος.

Σε κανένα μεγάλο άνθρωπο που αγωνίστηκε σκληρά, δεν έλειψαν οι γυναίκες που τον γνώρισαν, να μην του προσφέρουν το θαυμασμό τους ή την άφιλοκερδη κ' ελικρινή τους αγάπη.

Όσο τόσο, αν και η γυναίκα αισθάνεται πάντοτε τη ροπή να προσφέρει την αγάπη της σ' εκείνον, που λογικά, θάπρεπε να του προσφέρει μόνον την εκτίμησή της, πρέπει να πούμε ότι, όσον άφορα την εκτίμησι, το κριτήριό της διαφέρει συχνά από το κριτήριο του κοινού, που άπαρτίζεται κατά μέγα μέρος από άνδρες.

Κατά βάθος, κάθε άνθρωπος, άνδρας ή γυναίκα εκτιμά τα χαρίσματα του πνεύματος και της καρδιάς που έχει μέσα του, έστω και σε κατάσταση έμβρυώδη. Άλλοίωτικά κάθε σύγκρισι είναι αδύνατη. Επειδή λοιπόν στη γυναίκα τα ήθικα προτερήματα είναι πιό εξέλιγμένα παρά τα πνευματικά, γι' αυτό κ' εκύεται από τα ήθικα παρά από τα πνευματικά προτερήματα του άνδρός. Εκτιμά περισσότερο άπ' όλους τους άλλους, τον άνδρα που νομίζει πως στέκεται ψηλότερα ήθικώς: τον ιδεαλιστή, το φιλεύσπλαχνο, το στρατιώτη, τον ήρωα, το μάρτυρα κι' άπ' τους διανομένους, τον ποιητή, το μυθιστοριογράφο, τον καλλιτέχνη, που είναι έμπνευσμένοι και παρατηρητικοί όπως αυτή, και που της φαίνεται πως ενδιαφέρονται για τους άλλους όπως ενδιαφέρεται ή ίδια. Ο φυσιολόγος, ο χημικός, ο έφευρέτης, ο έξερευνητής, όσο κι' αν είναι μεγάλες οι ανακαλύψεις του στον κλάδο του καθενός, την άφίνουν άδιάφορη. Η γυναίκα δέ θαυμάζει ούτε της πράξεις, ούτε ακόμα και της θυσίας που

κάνει κανείς για κάποιο έπιστημονικό σκοπό. Ο άνθρωπος που άποτραβιέται μόνος σε μιαν έρημο για να μελετήσει επί δέκα χρόνια την κίνηση του μεσημβρινού της γης ή που άφίνεται να πεθάνη από την πείνα και να μελετήσει ένα γεωλογικό ή μαθηματικό πρόβλημα, της προκαλεί περισσότερο τον οίκτο παρά το θαυμασμό.

Επειδή λοιπόν η αγάπη της γυναίκας είναι τόσο άλληλένδετη με το θαυμασμό, την εκτίμησι και τη λογική, για τοτο είναι και τόσο άποκλειστική, μιά που η εκτίμησι κι' ο θαυμασμός είναι αισθήματα που στηρίζονται στη λογική, δηλαδή αίώνια, ή τουλάχιστον πιό σταθερά από το αίσθημα της φιληδονίας του άνδρός που έξαρτάται από της ιδιοτροπίες των αισθήσεών του.

Στο ζήτημα αυτό δεν πρέπει να ξεγελαστή κανείς από τα τραγουδάκια που γράφτηκαν για την άστάθεια της γυναίκας.

Η γυναίκα είναι άσταθής μόνο σαν μοιάζει με τον άνδρα, σαν αγαπά σαν τον άνδρα, σαν προσποιείται πως αγαπά ή σαν φαντάζεται πως αγαπά και σαν έκλαμβάνει για έρωτα τη φιλοτιμία της, το πείσμα της, τη ματαιοδοξία της και το συμφέρον.

Είναι βέβαια μιá ματαιοδοξία ή εφήμερη αγάπη της Κάρμεν, ή αγάπη όμως της Μικάελα δεν είναι, ούτε κ' η αγάπη της κόρης του Ριγκολέττου που θυσιάζεται για τον αγαπημένο της, τη στιγμή που εκείνος μουρμουρίζει το τραγουδάκι για την άστάθεια της γυναίκας.

Το ότι η αγάπη της γυναίκας είναι άλληλένδετη με την εκτίμησι και το θαυμασμό, μάς δείχνει το πόσο ο μεγάλος πόθος της γυναικείας ψυχής είναι ή πνευματική και ήθικη έπικοινωνία που σχεδόν άδιαφορεί γι' αυτήν ο άνδρας. Την καρδιά της, τα χαρίσματά της, ακόμα και τα έλαττώματά της θέλει ν' αγαπούν σ' αυτή, γιατί αυτά άκριβώς αγαπά κι' εκείνη στον άνδρα.

(Άκολουθεί)

Μεταφραστής Γ. ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ

"Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ ΙΣΚΙΟΥ"

Μ' ευχαρίστησι πληροφορούμεθα προσπαθείας ομάδος Έρασιτεχνών για το ανέβασμα του «Γυιού του Ισκιού» του κ. Σπύρου Μελά, εις ένα των θεάτρων της πόλεώς μας.

Πρωτοπόρος της προσπαθείας αυτής είναι ο κ. Φ. Γιάφης, που και θα πρωταγωνιστήση στον όμιλον. Μετέχουν αί Δες Άνθούλα Λειβαδίτου και Έλενίτσα Σφύρα και οι νέοι Νίκος Ψαλτέλης και Μίμης Μπακόπουλος.

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

"ΧΩΡΙΣΜΟΣ"

... Του φεγγαριου τ' άσήμια
δὲ θά λυώσω πιά,
στο μέτωπό μου,
Κι' ούτε θά ξεφυλισώ
τά όνειρα στη σιαγαλιά,
και στο βιολι
κάποιο σκοπό
Πένθιμο, δὲ θά παιζώ
—Τώρα που φεύγεις μακριά.

... Τα δειλινά που' θάμαι μόνος
δὲ θά με πνίγη ο πόνος,
—γιαυτό το χωρισμό...
Κι' ούτε πανάριος βασηλιάς
θνητός,
θὲ νά προστάζω από το θρόνο μου
ψηλά,

χά! χά!
κάποιες τρελλές γιορτές
και νύχτες όργιακές—
Παρηγοριά και λησμονιά
Που θάχης φύγει μακριά...

Μέσα στης χουφτες μου
δὲ θά κρατάω
σαν και πρώτα
Τον ήλιο και της χαραυγές,
κι' ούτε θά ραίνω
με φιλιá στη σκοτεινιά,
Κάποιες που φύγανε χαρές...

Μ' ένα τριαντάφυλλο στο χέρι
στη κάψα του μεσημεριο, (Άγάπη που δὲ σουβρισκα
το ταίρι

Πριγκήπισσα παραμυθιο...)
θάρρω στο κήπο μας
και μόνος—θά ξεφυλισώ
Το τριαντάφυλλο—χά! χά!
και θά κυτῶ μιá πεταλοόδα
Π' άπερίσπαστη θὲ νά πετῶ,
'Εδῶ κι' εκεί—
χωρίς νά ξέρη τί ζητῶ...
Κι' ὡς θά σφυρίζω,
έναν εϋθυμο σκοπό,
Πὼς νά στο 'πῶ!
—θά κλείση το ριντῶ ;;

Χαλκίδα
Μάρτης 1943

ΒΑΣ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΣΚΟΥΡΑ

ΟΔΟΣ ΑΒΑΝΤΩΝ 6—ΧΑΛΚΙΣ

Τηλέφωνον : Γραφείου : 2 65—Οίκίας : 5 09

ΜΟΙΡΟΛΟΪ

Μαύρη γη σε πλάκωσε
άσπρο μ' άγγελουδι
και λιθάρια σ' έπνιξαν
δμορφο λουλουδι.

Και δὲν ξαναγέλασες
για να μάς φωτίσης
και δὲν άναπτύχθηκες
για να μάς δροσίσης.

Και στεφάνι φόρεσες
για να μάς γιορτάσης
πως ταξειδι άγύριστο
νυφικό θά φθάσης.

Μά μονάχο πλάγιασες
στο ξυλοκρεβάτι
και σε λήθης έγειρες
φῶς μου μοτοπάτι.

"Ολους μάς έγέλασες
και βαθειά κοιμήθης
και τα παιχνιδάκια σου
γυιέ μου τ' άπαρνήθης.

Και σου βασιλέψανε
τα γλυκά σου μάτια
θαρρείς και τα ζηλέψανε
του ουρανού τα πλάτια.

Και τα πήρανε ψηλά
να γενουνε ταίρια
κι' έλαμψαν στον ουρανό
δυο γαλάζια άστέρια.

ΜΙΑ ΞΕΝΗ

—οο—

ΧΩΡΙΣ ΦΕΓΓΑΡΙ

Ξαπλώθηκε τριγύρω μου σκοτάδι
κι' είναι ψυχρό και θλιβερό το βράδυ,
σε μιá βαθειά γαλήνη πνιγερή
χωρίς λυχνάρι.

Στην σκοτεινιά της νύχτας το τριζόνι,
την μοναξιά μου γύρω μεγαλώνει
κι' ή δόλια μου καρδιά σε καρτερεί
χλωμό φεγγάρι.

Μὲς την φτωχή μου κάμαρα την άδεια,
θα φέξης της έρμηγας μου τα σκοτάδια,
όταν θάρθης με μιá χρυση χαρά
να μ' άνταμώνης.

Μ' άλλοιμονο βραδυάζει, ξεμερώνει
κι' έγῶ στο φτωχικό μου πάντα μόνη
άδικα περιμένῶ τα φτερά
που θα μου δώσης.

Χαλκίς 1943

ΛΟΥΛΑ ΣΙΜΙΤΖΗ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον Ε. Γιάγκαρη, Δ. Σ. Ένωσεως Γ. Συνημών, Βασιλικό. Θερμά σας ευχαριστούμεν για την καταβληθείσαν 1000δραχμον συνδρομήν σας.

Κον Ι. Κόρδην, Δοκό. Ό φίλτατος κ. Κ. Τουλούμης μάς κατέβαλε την 1000δραχμον συνδρομήν σας και σας ευχαριστούμεν θερμά.

Κους Κους Ι. Σέρελην, Π. Σκαραβάνον, Α. Κρίτσον, Π. Μπουρνέλλον, Στ Λουμίδην, Νικ. Δεληγιάννην, Ί. Λουμίδην Δ. Ζούμπαρην, Στ. Παπαμιχρήλ, Σπ. Κεραστάρην, Δ. Μαρίνον, Α. Καραμπουριώτην, Φ. Τσούτην, Σ. Δ. Παγκάκην, Κ. Παγκάκην, Π. Άντωνίου, Α. Νικολιάν, Π. Πρεβενάν, Ί. Παπέλαν, Ί. Νικολήν, Γ. Μουττόν, Ί. Καραγιάννην, Ί. Κατοάτον, Π. Άγγελέτον και Δα Πόπη Γεωργιάδου. Ό φίλτατος κ. Ν. Πάρης, μάς κατέβαλεν τας χιλιοδράχμους συνδρομάς Σας και σας ευχαριστούμεν θερμά.

Κον Νικ. Αύλωνίτην, Γεωπόνον, Σκύρον. Ευχαριστούμεν θερμά διά την χιλιοδραχμον εξήμνηον συνδρομήν Σας.

Κους Κους Α. Κεραμίδαν, Καθηγητήν, Π. Μπουγιούκον, Έπιχειρηματίαν, Τζ Ζαρίφην και κ. Λεϊλά Σεμιτζή Ένταύθα, θερμάς ευχαριστίας διά τας καταβληθείσας χιλιοδράχμους συνδρομάς σας.

Κους Κους Α. Παπακωνσταντίου, Λοχαγόν, Μακρυκάπα, **Μιχ. Κοΰκον**, Άλιβέριους, **Δδα Πλιάταινα**, διδασκάλισσαν, Μύτικα, **Π. Γεωργιάδην**. Άθήνας. Θερμάς ευχαριστίας για τας αποσταλείσας συνδρομάς σας.

Δδα Βούλκ Κερροπόκη, Άθήνας. **Ο κ. Γαλανόπουλος** μάς κατέβαλεν την χιλιοδραχμον συνδρομήν Σας και σας ευχαριστούμεν.

Κον Γ. Θεοδωρόπουλον, Ένταύθα. Ευχαριστούμεν θερμάς διά την έτησίαν συνδρομήν Σας.

Δαν. Βασ. Διάκου, Δικηγόρον Ένταύθα. Θερμάς ευχαριστίας διά την ένίσχυσίν Σας.

Κον Ψυχ. Άρην, Ν. Σμύρνην. Θερμάς ευχαριστίας για όλα. Κατερχόμενος ό κ. Ζώντος εις Άθήνας θά συνεννοηθῆ με τον βιβλιοπώλην κ. Γ. Λουκάτον.

Κον Τάκην Φούφαν, Άθήνας. Η νέα συνεργασία σας δέν μάς ένεθουσίασεν και τό τελευταίο γράμμα σας δέν μάς εύρίσκει συμφώνους.

Κους Κους Ι. Φέρλαν, Ν. Γ. Τσιτούμην, Π. Άντωνίου, Χ. Άντωνόπουλον, Ε. Παπαγεωργιάδην, Δ. Ηλιοδρομίτην, Γ. Σταμοϋλον, Άθ. Τσάμην, Γ. Βελίκαν, Ηλ. Πετοήν, Άθ. Στοματόπουλον, Κ. Νάκην, Ί. Παπαδέπουλον και Δαν Σεφία Καζάνα Ισπαιαν. Ό φίλος κ. **Ί. Κοέν**, μάς κατέβαλεν τας χιλιοδράχμους συνδρομάς σας και σας ευχαριστούμεν θερμά.

Κον Μ. Σ. Στεφανίδην, Δικηγόρον, Άθήνας. Θερμάς ευχαριστίας για τὰ καλά σας λόγια και την ληφθείσαν συνδρομήν σας.

Κον Βαγγέλην Μήταικον, Κάρυστον. Θερμάς ευχαριστίας διά όλα. Η έπιστολή σας μάς συνεκίνησεν.

Κους Κους Άδελφούς Πλατάκου. Ευχαριστούμεν θερμά διά τας συνδρομάς σας.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙ

Με τό τέλος του πρώτου χρόνου, τὰ «Ευβοϊκά Γράμματα» παρακαλοϋν θερμά τους τυχόν καθυστεροϋντας τας συνδρομάς των, κ. κ. συνδρομητάς των Άθηνών, Έπαρχιών και υπαίθρου Ευβοίας, όπως θελήσουν και μάς αποστείλουν τούτας διά ταχικής έπιταγής, ένισχύοντάς μας εις την προσπάθειαν του περιοδικού μας, που δέν μπορεί να έχη άλλους πόρους από τας συνδρομάς και τας εισπράξεις των άλλων διαφημίσεων, που δημοσιεύει.

«ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ - ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ: ΟΔΟΣ ΑΓΓΕΛΗ 26

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 3-45 - Χ Α Λ Κ Ι Σ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Έτησία Δραχμές 2.00. — Έξάμνηος Δραχμές 1000.
Διά Δήμους, Κοινότητας, Τραπεζάς και διαφόρους
όργανισμούς έτησία Δραχμές 4.000.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ: ΚΑΤΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΝ

Τα χειρόγραφα δέν έπιστρέφονται
Συνδρομές και Καταχωρήσεις προπληρώνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ

Πρός τον υπεύθυνον κ. Άνδρ. Ίω. Ζώντων - Χαλκίδα

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 200

Έκφρασις εύγνωμοσύνης

Πρός τους διακεκριμένους έπιστήμονας Ιατρούς κ. κ. Ά. γησίλαον Λεμπέσην, Διευθυντήν του Δημοτικού Νοσοκομείου και Σωτήριον Νικολάου, έσωτερικόν Ιατρόν του ίδιου Νοσοκομείου, οτινες με την καλήν των διάγνωσιν και την εφαρμοσθείσαν θεράπειαν των έθεράπευσαν τόσοσιν ταχέως τον σοβαρώς άσθενήσαντα υιόν μου Άργύρην, έκφράζω και δημοσίη την άπειρον εύγνωμοσύνην μου και τας θερμάς μου ευχαριστίας.

Τας ίδίας ευχαριστίας έκφράζω και προς την πρίστια μένην άδελφήν νοσοκόμον εύγενεστάτην κ. Λέλαν Παπαϊωάννου και τό λοιπόν προσωπικόν του Ίδρύματος, διά τό επιδειχθέν υπέρ του υιού μου ένδιαφέρον των και τας προς αυτόν περιποιήσεις των.

ΜΑΡΙΑ ΛΙΟΥ

— 00 —

Εύχαριστήριον

Οι γηγενείς κάτοικοι του Καμα - Μπαμπά, αισθάνονται την Ιεράν υποχρέωσιν να εύχαριστήσουν και δημοσίη θερμά τον Δήμαρχον Χαλκιδάων κ. Κ. Ρεντίφην, οστις σόν σιοργικός του τόπου Άρχοντας, και παρά τας δυσχερείς περιστάσεις, έμερίμνησε και έγκατέσ ησεν εις την συνοικίαν μας δύο βρύσας και μάς έσωσεν από τό προ άμνημονεύτων χρόνων μαρτύριον ηῆς έλλείψεως του νερού,

Π. Μόσχος, Α. Παπαδημητρίου,

Γ. Γκίκας, Γ. Κηρύκος, Κ. Π.

Όσοι θέλουν μία πραγματικά καλλιτεχνική
φωτογραφία ως άποταθούν εις τό μόνον
έν Χαλκίδι καλλιτεχνικόν φωτογραφείον

ΦΩΤΟ - ΚΙΚΗ

Πλησίον Δικαστηρίων